

Bron: P-plus.nl, 27 Oct 2016

Verjaagt Transitiecoalitie nieuwe Jan Saliegeest?

Een hoopgevende coalitie van het Havenbedrijf Rotterdam, Eneco, Van Oord, Shell en Siemens wil stevig gaan investeren in de transitie naar een duurzame energietoekomst. Dat bleek op de Klimaattop deze week. Wordt daarmee de nieuwe Jan Saliegeest verjaagt?

Eerst was er werkgeversorganisatie VNO-NCW die met het oog op de parlementsverkiezingen opriep om een investeringsfonds van 100 miljard te vormen, om zo grote projecten op te zetten die Nederland op energiegebied toekomstbestendig moeten maken.

Deze week ging daar een nieuwe Transitiecoalitie overheen van 39 belangrijke ondernemingen, die vragen om zulke investeringen in te bedden in een Klimaatwet die lange tijd van kracht blijft, plus een Klimaatminister om in ieder geval tijdens een regeringsperiode vorm te geven aan deze wet en deze uit te rollen. De Transitiecoalitie ondersteunt het idee van voorman Hans de Boer van VNO-NCW om de financiering te laten verlopen via een Nationale Investeringsbank, zo bleek op de Klimaattop in Rotterdam. De bedrijven willen uitvoering geven aan het Klimaatakkoord van Parijs.

Het is een hele opluchting om te merken dat de nieuwe Jan Saliegeest die in Nederland heerst, door deze energieke plannen lijkt te verdampen. Jan Salie is een figuur uit het verhaal 'Jan, Jannetje en hun jongste kind' van de schrijver Potgieter, gepubliceerd in 1842. Het gaat over een jongeman die nog te lui is om uit zijn ogen te kijken.

Met deze Jan Salie portretteerde de schrijver in zijn allegorie de rijke regentenfamilies, die met hun kapitaal uit de Gouden Eeuw niets beters wisten te doen dan veilige 'couponnetjes' in de Amerikaanse Spoorwegen te kopen. De enorme maatschappelijke problemen uit die tijd, zoals vervuilde grachten en cholera-epidemieën in de stad Amsterdam, gingen volledig aan hun voorbij. De tijd is prachtig neergezet in de biografie van Annejet van der Zijl over Gerard Heineken, die vrijwel eigenhandig weer 'leven in de brouwerij bracht'.

In onze tijd worden ook enorme bedragen beheerd door pensioenfondsen en overheden, ook niet ingezet tot maatschappelijk nut, maar zelfs in de veroorzakers van het probleem, zoals landen en bedrijven die actief zijn in de handel in fossiele brandstoffen.

Het verhaal van Potgieter is lastig te lezen, maar goed begrepen door de lezers uit die tijd. Ze wisten precies welke gegoede families werden bedoeld, wanneer de schrijver zijn figuur Jan Salie beschreef. Interessant is deze alinea waarin zijn werkgever wanhopig beschrijft dat hij tot niets in staat is: "Ik dacht een baantje voor hem gevonden te hebben in de fondsen, wat dagbladen-lectuur, - een beursgangetje - een beetje cijferen - luttel werks en toch rente - een bedaard verbeiden van den

verschijningsdag der coupons - en dan eene groote schaar om ze af te knippen - wat is gemakkelijker? Ik had hem een kapitaaltje toevertrouwd, om te beleggen in Surinaamsche Obligatiën; als hij het met verstand had gebruikt, was hij al een man in bonis geweest, maar wat is er van terecht gekomen? Hij schoot voor op allerlei Plantaadjes; hij gaf voor de beste driemaal meer dan zij waard waren; wie weet niet hoe hij geplukt is, hij, die alles maar liet vloten en drijven! - Sedert heb ik een oog meê in de boeken gehad en hem aandeel in betere leeningen gegeven, de Metallieken, de Russen, Onze papieren, maar zoo vaak ik mijne handen met andere dingen volhad, en de zijne dus vrij waren, wat kocht hij anders in dan prullen?"

Het doet denken aan de eindeloos durende discussies met het merendeel van de pensioenfondsen over het rendement van duurzame beleggingen. Dat zorgvuldige nadenken is blijkbaar niet nodig wanneer het gaat over beleggen in de fossiele industrie, die steeds vaker wordt beschouwd als een 'stranded asset'. Kort geleden moesten PGGM en ABP bekennen dat hun gedelegeerde beleggers zonder consultatie vooraf stevig hadden geïnvesteerd in leningen aan de oliestaat Saoedi-Arabië.

Het is dan ook geen wonder dat er kritisch gekeken wordt naar de opvallende rol die Shell Nederland in de presentatie van de Transitiecoalitie heeft gekregen. Past de overgang naar de CO2-neutrale economie nu ineens wel in het toekomstscenario van de Koninklijke? Hebben wij iets gemist?

Een heel kritische nabeschouwing kwam ook van Marjolein Demmers, directeur van de Groene Zaak. Zij betitelt de Klimaattop als een wassen neus: "Ik durf te stellen dat als de klimaattop in Parijs net zo was verlopen als de klimaattop van afgelopen woensdag, dit een ramp was geweest voor de wereldeconomie. Terwijl we als Nederland juist zoveel ambitieuzer kunnen zijn, als we niet van 192 andere landen laten afhangen of en wanneer wij hier ook eens concrete stappen zetten. Nederland heeft veel in huis om zelfs ver voorop te lopen en zodoende niet alleen bij te dragen aan oplossingen voor klimaatverandering, maar op lange termijn hiervan ook de economische vruchten te plukken. Dit zorgt voor een sterke internationale concurrentiepositie en meer (lokale) werkgelegenheid. Doen we dit niet, dan verliezen we banen en onze welvaart. Grote financiële instituties zoals De Nederlandsche Bank en BlackRock, de grootste vermogensbeheerder ter wereld, wijzen op de gigantische economische risico's als we te laat overgaan op actie..."

Demmers vond het overduidelijk meer een betoogdag dan een besluitdag. Ze had liever concrete antwoorden van premier Rutte gehad op de vragen die aan hem werden gesteld. "Blijft de salderingsregeling stabiel, zodat het zelf opwekken van duurzame energie door huiseigenaren aantrekkelijk blijft? Komt er ruimte voor netwerkbedrijven om wijken niet op het gasnetwerk aan te sluiten? En dan de vraag van 40 bedrijven, waaronder Eneco, het Havenbedrijf Rotterdam en zelfs Shell: Komt er een klimaatwet? Dan is het stuitend te zien dat de premier deze vragen onbeantwoord laat, en ze slechts pareerde met de wedervraag "Wat gaan jullie doen?"

Hier de volledige lijst van ondernemingen, waarin grote institutionele beleggers opvallend ontbreken: Achmea, Aegon, Alliander N.V., Arcadis, Arkema, AVR, Deloitte, Deltalinqs, DHV-Haskoning, DNV GL, DONG Energy, Dura Vermeer, ECN, Ecofys, Eneco, Energie-Nederland, Engie, Essent, Evides Industriewater, Friesland Campina, Groningen Seaports, Havenbedrijf Amsterdam, Havenbedrijf Rotterdam N.V., Havenschap Moerdijk, Heijmans, IBM, Indorama Ventures Europe BV, KPN, NS, Nuon Vattenfall, NWEA, Oram, Rabobank Nederland, RET, Royal Schiphol Group, Shell Nederland, Siemens Nederland, Van Oord en Zeeland Seaports.

[Hier het volledige verhaal over Jan Salie in De Gids.](#)